

Львівський державний університет
внутрішніх справ

Актуальні проблеми навчання
іноземних мов
для спеціальних цілей

Збірник наукових статей

Львів
2021

УДК 37.041:811

А 43

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою факультету № 2 ІПФПНП
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 10 листопада 2021 року № 4)

Рецензенти:

Балинська О. М., проректор Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Дяк Т. П., доцент кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка» кандидат педагогічних наук, доцент

Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей : збірник наукових статей / укладач: І. Ю. Сковронська. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 136 с.

До збірника увійшли методичні напрацювання, що стосуються здійснення освітнього процесу у сучасних умовах з використанням онлайн-навчання, формування навичок міжкультурної комунікації у галузі права, фахової іншомовної підготовки курсантів ЗВО МВС України, традиційних підходів та новітніх технологій навчання іноземних мов загалом та української мови як іноземної зокрема. Закцентовано увагу на шляхах та специфічних методичних принципах, сучасних тенденціях викладання, академічній мобільності, комунікативному, освітньому, розвиваючому, виховному аспектах навчання іноземних мов.

УДК 37.041:811

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2021

3. Морська Л. І. Формування вмінь професійного спілкування англійською мовою у студентів факультету фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. Наук : спец. 13.00.02.01 / Л. І. Морська. Київ, 2001. 20 с.

4. Camp S. C. College Communication / Camp S. C., Satterwhite M. L. Glencoe : McGraw-Hill, Columbus, Ohio, 2003. 450 p.

5. Locker K. O. Business and Administrative Communication. Irwin/McGraw-Hill, The Ohio State University, 2000. 694 p.

Мар'яна КАЩУК,

кандидат педагогічних наук, доцент
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

СТРАТЕГІЇ УСПІШНОГО ВИКЛАДАННЯ ОНЛАЙН

Анотація. Щоб бути ефективним викладачем в Інтернеті, необхідно дотримуватися певних практик, яких сьогодні існує чимало, і кожен викладач може дібрати для себе ті методи викладання, які будуть найбільш ефективними у викладанні тої чи іншої дисципліни. У статті запропоновано деякі стратегії успішного викладання онлайн. Наголошено, що одним з найважливіших факторів успішного онлайн-викладання є безперервна робота викладача над собою. До того ж, хороше навчання ґрунтується на прийнятті рішень – як реагувати та взаємодіяти зі студентами, підбирати навчальні програми, організовувати навчання та використовувати комунікаційні стратегії. Зазначено, що хороші рішення визначаються перехрестям змісту знань, педагогічних знань, культурної обізнаності та самосвідомості.

Ключові слова: *онлайн-викладання, викладач, студент, стратегії, Інтернет-платформа, методи.*

STRATEGIES FOR SUCCESSFUL ONLINE TEACHING

Abstract. To be an effective teacher on the Internet, it is necessary to follow certain practices, which there are many today, and each teacher can choose for himself the teaching methods that will be the most effective in teaching a particular discipline. The article offers some strategies for successful online teaching. It is emphasized that one of the most important factors of successful online teaching is the continuous work of the teacher on himself. In addition, good learning is

based on decision-making – how to respond and interact with students, select curricula, organize learning and use communication strategies. It is noted that good decisions are determined by the intersection of the content of knowledge, pedagogical knowledge, cultural awareness and self-consciousness. Some advice and strategies for being a successful online teacher are offered in the article. Thus, in order to be good at teaching online one must be original and real, one must show his or her face, be simple and state his or her demands, be organized and concise, ask for feedback and set good relations with each student, as well as be patient. The combination of strategies mentioned above can lead to effective and productive online teaching and learning.

Key words: *online teaching, teacher, student, strategies, Internet platform, methods.*

Постановка проблеми. В сучасному світі інколи важко адаптуватися до нових змін, які стрімко відбуваються практично в усіх галузях життєдіяльності людини, зокрема і в освіті. Виклики сьогодення змушують переглянути і проаналізувати усталені норми і правила з метою удосконалити традиційні методики викладання та навчання, або запропонувати суттєво нові підходи до навчального процесу. В час пандемії COVID-19 ми стикнулися з новою реальністю, яка внесла суттєві корективи у сферу освіти і докорінно змінила обличчя навчання, перемістивши викладачів і студентів з аудиторій в Інтернет-простір. На жаль, онлайн-викладання відрізняється від звичного викладання у багатьох аспектах. Традиційні вчителі змушені вивчати нові методи і вдаватися до нових практик, з метою ефективного виконання поставлених перед ними завдань освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні і практичні аспекти дистанційного навчання були розглянуті в дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: В. Баженова, П. Марков, К. Колос, В. Куклев, В. Ващенко, Д. Аветисян, А. Мелюхін, J. Adams, G. Норре, J. Kettunen та інші.

Метою нашого дослідження є запропонувати деякі стратегії успішного викладання онлайн.

Виклад основного матеріалу. Безперечно, одним з найважливіших факторів успішного викладання онлайн є безперервна робота викладача над собою. Адже, пошук нових методик і стратегій, підходів і практик у викладанні є запорукою ефективного проведення будь-якого заняття, традиційного чи дистанційного.

Так звана «цифрова класна кімната» відкриває перед викладачем багато невідомого, здебільшого завдяки відносній новизні

порівняно з традиційними методами навчання. Щоб бути ефективним викладачем в Інтернеті, необхідно дотримуватися певних практик, яких сьогодні існує чимало, і кожен викладач може дібрати для себе ті методи викладання, які будуть найбільш ефективними у викладанні тої чи іншої дисципліни. При правильному поєднанні тематичного навантаження та відповідних Інтернет-ресурсів можна провести онлайн-заняття так само продуктивно і цікаво, як і традиційне заняття в аудиторії [4].

Цілком погоджуємося з думкою Ронди Бонді, що «відмінне викладання в Інтернеті не базується на здатності орієнтуватися у різних Інтернет-платформах чи створювати документ Google. Хороше навчання ґрунтується на прийнятті рішень – як реагувати та взаємодіяти зі студентами, підбирати навчальні програми, організовувати навчання та використовувати комунікаційні стратегії. Цей принцип справедливий яку фізичному, так і у віртуальному просторах». На думку дослідниці, хороші рішення визначаються перехрестям змісту знань, педагогічних знань, культурної обізнаності та самосвідомості. Відмінне навчання коріниться в тих рішеннях, які формуються цими чотирма елементами [1].

Викладач – модератор навчального процесу; особа, яка мотивує, задає тон заняттю, створює атмосферу заняття; зрештою, це особа, яка в цілому формує середовище, в якому і він, і його учні чи студенти почуватимуться комфортно та спроможними до дистанційного викладання та навчання. Адже, відмінності між традиційним викладанням та онлайн-викладанням є досить показовими. Одна справа – дивитись на обличчя свого студента та спілкуватися з ним, використовуючи мову тіла та тональність, а інше – спілкуватися, просто бачачи його на веб-камері. Ось чому «новому вчителю» онлайн-навчання потрібно адаптуватися до цього нового середовища.

Наведемо деякі поради та стратегії успішного викладання онлайн.

– *Будьте справжніми і оригінальними.* Спроба застосувати стиль іншого вчителя не завжди спрацює. На нашу думку, краще використовувати ті підходи, які приносять вам задоволення, і які можуть викликати інтерес у учнів. Таким чином, шанси на успішне навчальне середовище покращуються.

– *Покажіть своє обличчя.* З досвіду можемо стверджувати, що лекційні відеоролики чи практичні заняття, що демонструють обличчя викладачів, ефективніші, ніж прості слайд-шоу. Тож, слід поєднати слайди з відеозаписом себе [5].

– Будьте простими. Коли справа стосується дистанційного навчання, простота часто є ключовим фактором. Метою повинен бути якнайпростіший доступ до всіх інструктажів. Завдання можуть бути технологічно простими для виконання, але все одно вимагають глибоких знань. Простий процес може дозволити учням отримати доступ до своєї роботи та завершити її на смартфоні або смарт-пристрої, якщо комп'ютер недоступний чи немає хорошого доступу до Wi-Fi [6].

– *Вкажіть свої умови.* Перш ніж розпочати заняття в Інтернет-класі, необхідно чітко вказати студентам умови навчального процесу. Ці умови повинні включати все – що ви вимагаєте від них, як студентів, а також те, що студенти можуть очікувати від вас, як їх викладача. Умови можуть окреслювати терміни виконання завдань, оцінювання, тематику занять і типи завдань, тощо [4].

– *Будьте гнучкими.* Гнучкий інструктаж означає, що студентам надається можливість висловити своє розуміння різними способами, і що не існує жодного фіксованого способу виконання завдання. Їм надається вибір та варіанти, щоб продемонструвати розуміння. Це дає студентам відчуття вибору та контролю в процесі, що своєю чергою, збільшує шанси на те, що робота буде закінчена, і що вона буде якісною.

– *Будьте організованими.* Повинна існувати логіка щодо послідовності завдань. Створення інфографіки та блок-схем зменшує когнітивне навантаження занадто великої кількості тексту. До того ж, можна вставити гіперпосилання в документи, що дозволяють студентам отримати доступ до матеріалу.

– *Будьте лаконічні.* Потрібно чітко і доступно повідомляти, що потрібно робити, щоб аудиторія могла зрозуміти. Це настільки важливо через те, що студенти перевантажені вказівками та завданнями, які необхідно виконати з різних предметів. Коли з ними говорити особисто, можна словесно підтвердити те, що потрібно зробити, але це не завжди можливо у віддаленому форматі [6].

– *Попросіть відгук.* На певному етапі навчального процесу необхідно обов'язково попросити студентів прямих і чесних відгуків про хід занять. Цей відгук повинен охоплювати все – від змісту до методів навчання, та вказати на ті етапи заняття, які потребують вдосконалення.

– *Встановіть хороші стосунки з кожним студентом.* Студенти, які навчаються онлайн, іноді можуть відчувати себе самотніми

в цифровому класі, тож слід докласти зусиль, щоб встановити хороші контакти з кожним студентом. З цією метою можна використовувати поєднання різних методів спілкування, включаючи персоналізовані відповіді на їх дописи на форумах та електронні листи, адресовані лише одному студенту [4].

– *Використовуйте поєднання інструментів навчання.* У наші дні нам пощастило з технологією створення віртуальних навчальних середовищ, які дозволяють нам співпрацювати та взаємодіяти так само добре, як і в навчальній аудиторії. Кращі онлайн-викладачі використовують і синхронний, і асинхронний види діяльності, створюючи поєднання традиційних стилів онлайн-навчання з новими, більш спільними аудіо- та візуальними інструментами. Робота з різноманітними видами діяльності робить зміст більш цікавим та захоплюючим, збільшуючи взаємодію студентів як з викладачем, так і з іншими студентами [3].

– *Будьте терплячими.* Цей фактор часто ігнорують, але здатність до терпеливості значною мірою вказує на те, наскільки викладач ефективний. Це може безпосередньо вплинути на загальні результати – як для самого викладача, так і для студентів. Правильна технологія, безумовно, може полегшити навчання в Інтернеті. Але студентам потрібно більше, ніж хороші технології: їм також потрібна підтримка, співпереживання та людський зв'язок, якого сама лише технологія не пропонує [4].

Висновки. Безперечно, вище вказаний перелік стратегій успішного викладання онлайн можна ще продовжити на чимало пунктів. Адже, кожен викладач-професіонал має в своєму арсеналі оригінальні та цікаві методи і прийоми викладання свого предмета, які мотивують, навчають, сприяють розвитку різних навичок і вмінь, необхідних для майбутньої професійної діяльності студентів.

Викладач завжди повинен бути готовим до нових викликів, безупинно займатися самоосвітою і удосконалювати свої вміння, пов'язані з викладанням своєї дисципліни, а також вміння працювати на різних Інтернет-платформах. Можливо, той чи інший викладач задоволений своїми здібностями викладання, але цього недостатньо, якщо він хоче бути хорошим онлайн-викладачем. З метою покращити ефективність викладання та успішно адаптуватися до електронного навчання, можна відвідати деякі курси та веб-семінари. Здобуті навички користування інформаційними технологіями для успішного проведення онлайн-занять сприятимуть особистій сатисфакції викладача, підвищенню

його рівня мотивації. Своєю чергою, заняття із використанням різноманітних прийомів, які пропонують новітні технології, сприятимуть позитивному фідбеку з боку студентів, якого завжди очікує викладач.

Список використаних джерел

1. Bondie R., Zusho A. Differentiated Instruction Made Practical: Engaging the Extremes through Classroom Routines. 1st Edition. Available at: <https://www.slideshare.net/cbp1cfii0ds/pdf-differentiated-instruction-made-practical-engaging-the-extremes-through-classroom-routines-ready>
2. Boundreau E. What makes an excellent online teacher? 2020. Available at: <https://www.gse.harvard.edu/news/uk/20/07/what-makes-excellent-online-teacher>
3. Cooper S. 5 strategies to improve your online teaching. 2016. Available at: <https://elearningindustry.com/5-strategies-improve-your-online-teaching>
4. Cooper S. 10 Best Practices to be an Effective Online Teacher. Available at: <https://elearningindustry.com/10-best-practices-effective-online-teacher>
5. Coronavirus: 14 simple tips for better online teaching. 2020. Available at: <https://theconversation.com/coronavirus-14-simple-tips-for-better-online-teaching-133573>
6. Mitchell L. 6 Strategies for Successful Distance Learning. 2020. Available at: <https://www.edutopia.org/article/6-strategies-successful-distance-learning>

Оксана КЛАК,

кандидат філологічних наук
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

ФОРМИ Й МЕТОДИ РОБОТИ З ІНШОМОВНИМ НАУКОВИМ ТЕКСТОМ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Анотація. У статті з'ясовано основні ознаки фахових наукових текстів (зокрема структурні, змістові й мовні особливості), визначено їх роль у забезпеченні конкурентоздатності майбутнього фахівця на ринку праці. У роботі проаналізовано етапи роботи над іншомовними науковими текстами у процесі вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», які передбачають систему репродуктивних і творчих вправ і завдань.

Визначено труднощі, які виникають під час кожного етапу, та шляхи їх подолання, зокрема передбачено напрямки практичної